

Pedagogická fakulta
katedra primární pedagogiky

Vývoj školství na Pelhřimovsku se zaměřením na malotřídní školu v Častrově

Projekt
Za historií školy v Častrově

Příloha č. 19

Praktická část diplomové práce Vývoj školství na Pelhřimovsku se zaměřením na málotřídní školu v Častrově obsahuje dlouhodobý projekt „Za historií školy v Častrově“, který byl realizován v období 7. 1. až do 28. 2. 2014 na Základní škole v Častrově se žáky 1. až 4. ročníku. Vycházel z poznatků o historii školy v Častrově zpracovaných v diplomové práci v kapitole č. 3. Výsledným produktem tohoto projektu je kniha pod názvem *Historie naší školy*.

Historie naší školy

žáci 1. – 4. ročníku ZŠ Častrov

OBSAH PŘÍLOHY č. 19

Slovo úvodem.....	7
PRVNÍ SETKÁNÍ: Já a naše škola.....	8
DRUHÉ SETKÁNÍ: Pátrání.....	16
TŘETÍ SETKÁNÍ: Archiv.....	24
NAŠE PRVNÍ ŠKOLA.....	28
PRVNÍ UČITELÉ.....	30
NOVÁ BUDOVA ŠKOLY.....	31
ČTVRTÉ SETKÁNÍ: Školní prapor.....	33
O DĚTECH.....	37
ŠKOLA ZA PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLKY.....	38
PÁTÉ SETKÁNÍ: Na návštěvě.....	39
NÁHODNÉ SETKÁNÍ.....	40
ŠKOLNÍ UČEBNICE A POMŮCKY (Muzeum Polná).....	42
ŠESTÉ SETKÁNÍ: Dům seniorů (Setkání s paní A. Dvořákovou a M. Houškou).....	46
NAŠE ZAJÍMAVOST: Kolik asi dětí usedlo do školních lavic v této školní budově od svého založení?.....	50
VLASTNÍ BĚDÁNÍ.....	51
SEDMÉ SETKÁNÍ: Divadlo.....	55
STOPY MINULOSTI SE SETKALY S PŘÍTOMNOSTÍ.....	56
OSMÉ SETKÁNÍ: Můj vztah ke škole.....	58
DEVÁTÉ SETKÁNÍ: Hodnocení projektu.....	59
ZAKONČENÍ PROJEKTU.....	60
Informační zdroje.....	61

„Člověk jda na svět, podobá se semeni neb jádru, v němž bylina neb strom opravdu obsažen jest; nic nemůže tedy v člověku zevně přirozeno býti, nýbrž je třeba pouze vyvinouti a vyložiti to, co v sobě má zarozeno a svinuto.“

Jan Amos Komenský

Proměny naší školy

Žáci 1. – 4. ročníku ZŠ

HISTORIE NAŠÍ ŠKOLY

Častov 2013 -2014

Nakladatelství AVOS

„Životem k vědám, vědami k životu bohu libému.“

„Národní škola v Částrově vzala počátek svůj pravděpodobně již tehdy, kdy opětně ustanoven byl při zdejším chrámu Páně svatého Mikuláše, samostatný duchovní správce (farář), což se stalo l. p. 1761.“

Pamětní kniha 1, SOkA Pelhřimov, str. 1

Věnováno 253. výročí zahájení vyučování v Častrově, všem bývalým, současným i budoucím žákům školy, všem lidem, kteří se zajímají o historii. Poděkování patří našim rodičům a pamětníkům za jejich trpělivost, ochotu a spolupráci.

Věndula Y.
Kateřina N.
Nikola S.
Jidora K.
Eliška S.
Tereza N.
Janíčka J.
* Dominik, B.
Mašej, M.
Mašej, H.

Limonka
Barbara Hanušová
Pávo Loučenský
Heřman Hojgov
Karolínka M.
Honzá N.

Slovo úvodem

Tato kniha je výsledkem projektu dětí prvního, druhého, třetího a čtvrtého ročníku málotřídní školy v Častrově. Projekt pod názvem Historie školy v Častrově probíhal v měsíci lednu a v únoru roku 2014 pod vedením Hanky Kovářové, studentky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Tento projekt byl součástí její diplomové práce s tématem Vývoj školství na Pelhřimovsku se zaměřením na malotřídní školu v Častrově.

Historie školy v Častrově byla dětem zprostředkována a podkryta prostřednictvím pamětních knih ve Státním okresním archivu v Pelhřimově, dochovaných školních dokumentů, dobových fotografií, exponátů a dalších pomůcek. Velice cenné bylo pro děti setkávání s pamětníky. Někteří se i samostatně pustily do vlastního bádání. Vypτάvaly se svých rodičů, příbuzných, známých nebo sousedů, kteří školu navštěvovali. Jejich poznatky a zpracování uvidíte v této knize.

PRVNÍ SETKÁNÍ: Já a naše škola

Chodím do školy pro učení, a abych byla chytrá. Těším se moc na kamarády. Přeji si, aby byla každý den výtvarná výchova. Mám školu ráda a taky koně.

Chodím do školy, protože je zábavná, naučím se v ní spoustu nových věcí. A kdyby Marie Terezie nezavedla povinnou školní docházku, tak bych do ní stejně chodil. Chtěl bych, aby byl zaveden nový předmět: Záhadologie, protože mě baví odhalovat záhady. Moje oblíbené předměty jsou tělocvik, matematika a přírodověda.

Mamka a tatka říkají, že mám chodit do školy, abych měl vzdělání. Moc tomu nerozumím. Ale těším se na kamarády. Cítím se ve škole příjemně a bezpečně. Těším se na přestávky. Děláme kraviny a honíme se. Nemáme se tady honit, protože bychom si ublížili, říká pan ředitel.

Proč chodím do školy? Abych byla chytrá. Dobře se tu cítím. Důležité je, že nechci být hloupá. Nebaví mě písemky. Protože nechci dostat špatnou známku. Těším se na anglický jazyk, český jazyk a taky na výtvarku. Nebaví mě.... Celou školu bych vesele vymalovala. Kdyby to šlo, zvětšila bych tělocvičnu nebo ji ke škole přistavěla, místo tady je. Taky by mě bavilo se starat o nějaký záhon kytíček. Jako má naše babička.

Chodím do školy, abych uměla číst a psát. Cítím se tu dobře. Prála bych si více kroužků, třeba tanečky nebo gymnastiku. Ale to by nás bylo asi málo. Těším se na přestávky. Chodíme si hrát do hracího koutku. Chtěla bych být učitelkou nebo veterinářkou.

Zajímám se o tanky, o druhou světovou válku. Lepím modely letadel. Rád kreslím tanky a bitvy. Prál bych si, aby byli kamarádi na sebe hodní. Ve škole se cítím dobře. Chodím sem, abych se učil. Prál bych si více válečných knih, protože mě to zajímá. Taky bych si přál mít před školou tank T- 34/76 nebo T- 34/85.

Mám ráda služby v jídelně. Těším se na přestávky, když chodíme do jídelny na svačiny. Taky se těším na učení.

Přála bych si, aby tady byly samé hračky. Důležité jsou pro mě knihy. Chodím sem, abych se mohla naučit něco nového. Cítím se tady dobře.

Jsem rád, když chodíme pracovat na počítači. Mám rád pohybovky. Přál bych si, aby škola měla svůj vlastní tank. Chodím sem, abych se něco naučil, co ještě neumím.

Škola očima dětí trochu jinak

„Až všechny děti nastoupí, škola vzlétne. A začíná vyučování.

To žluté jsou křídla. Je na plyn.

Vlevo je takový červený puntík.

Ten se stiskne a....

Odcházíme po žebříku, někteří mohou využít i strom.“

Matěj 1. ročník

O mé škole: „Když děti nejsou ve škole, tak ona na ně čeká, až se převlečou. Je to chodící škola. Chráněná je garáží (červená). Ve velkém okně jsou starší školáci a menší jsou v malém okně.“

Dominik 1. třída

„Tady se učí předměty pejskování, kočkování, sovování. Prostě škola pro děti se zvířátky. Učí nás jak se chovat ke zvířátkům.“

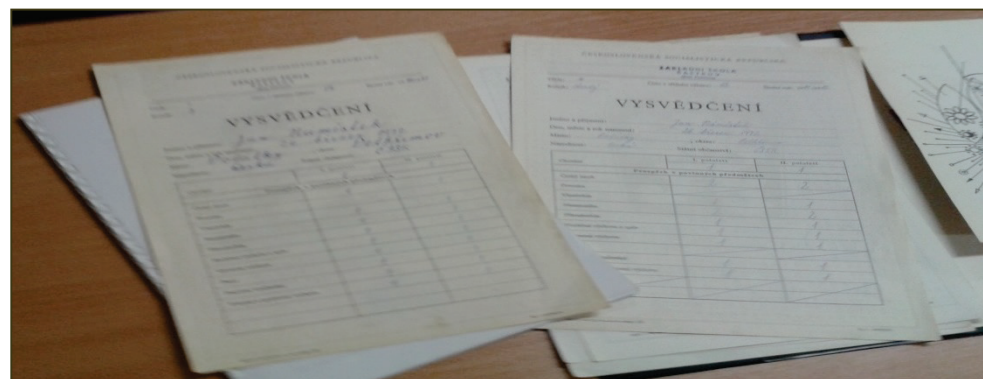
Simonka 1. třída

DRUHÉ SETKÁNÍ: Pátrání

Na toto setkání si děti přinesly věci, které souvisí se školou. Objevily se fotografie rodičů ze školy, první vysvědčení, ale i vyprávění o škole za druhé světové války, přáníčka a fotografie z besídky pro maminky k MDŽ, diplomy ze soutěží.

Ta šinek mi půjčil vysvětlění z B. třídy. Je z roku
1980 a je na měm předmět psaní. Hudební výchova se
jmenovala hudební výchova a zpěva tělesná výchova
se jmenovala tělesná a sportovní výchova. Naše re-
publika se jmenovala Československá socialistická
republika. Končík Náměstek

Já jsem přinesl fotografii maminky ze školy.

Heřman

CO VÍME A CO SE CHCEME DOZVĚDĚT O HISTORII ŠKOLY PŘED PROJEKTEM

Co si myslí děti o škole? Co vědí a co by si přály vědět o ní?

- Škola je hodně stará, asi 50 až 150 let.
- Dříve byly jiné lavice. Byly v jednom kuse jako v kostele.
- Ve třídách byly asi jiné skříně a také jiné pomůcky.
- Možná děti chodily na společný záchod. Babička říkala suchý záchod bez splachování- kadibudky.
- Když děti zlobily, klečely v koutě a dostaly rákoskou.
- Někteří rodiče navštěvovali tuto školu. Měla jiný název a chodili do 5. ročníku.
- Dříve se psalo husím brkem.
- Zajímalo by mě, jestli bydlel pan řídící ve škole.
- Kdo tady dříve učil, jak se jmenoval?
- Kdo chodil do naší školy kromě rodičů?
- Kolik je jí skutečně let?
- Mohly mít děti ve škole nějaké zvířátko?
- Co bylo dříve místo školy?
- Jaké měly děti knížky? Učily se česky? Mohly mít na chodbě vystavené výtvarné práce?

Hledali jsme ve škole a ...

Prohlíželi jsme si fotografie spolužáků.
Potom jsme také pátrali po škole.
Ve druhé třídě jsme nic nenašli.
Mysleli jsme si, že by to mohli
být staré obrazy na chodbách,
na kterých je namalovaný původní
čarobný rámeček. Ale to nebylo ono.
Takže jsme šli na půdu. Jsou tam
staré lavice, ale o nich jsme věděli.
Hledali jsme něco o škole, s čím
jsme se sady ještě nesešli.
U sklepa jsme našli krabku. Ta byla
těžká a pořádně velká.

Barbocha

Co tam asi je? Tak už ji otevři!

Jéé. Na co je ten hrách a polínka? Tady je inkoust a brka.

Honzík zkouší psát na břidlicovou tabulku. Terezka se pokouší klečet na polínku a Karolínka na hrachu.

„Chvilí bychom to vydržely.“

Truhla.

*Byly sam schovaný, knížky, školní potřeby,
farzole, polena, tabulky, pírka a inkoustom.*

A mýco byly polena nebo farzole?

Farzole a klácky byly když děti zlobily.

Šak naprich klečely.

*Ve třídě jsme ji prozkoumali.
Byl v ní hrách, polínka, staré
sešity, učebnice, břidlicová
tabulka, školní řád, inkoust,
husí brka, pero s násadkou,
školní správu z roku 1882
(žáci na konci čtvrtletí byli
hodnoceni z námkou a rodiče
správu museli podepsat).*

Tereza

Jak se dříve psalo? Děti dříve psaly perem, které namáčely do kalamáře nebo na břídlíkovou tabulku.

Ukázka břídlíkové tabulky (Muzeum Stará škola Polná)

Ze školního řádu:

1. Poslyš, žáku, každý den
ve škole buď přítomen.

2. Hodní žáci, hodné žačky,
nenoste do školy hračky.
enom co je nařízeno
v mošně budiž uloženo.

3. Chceš-li zjevit dobrý mrav
zdvořile každého zdrav,
v slušné řeči a chování
poznat dobré vychování.

V truhle jsme našli i starý „školní řád a Komenského mravoučné desatero“. S chutí jsme se pustili (Matěj, Bára, Dominik, Tereza, Simonka, Matěj, Karolínka a Kačka) do psaní brkem.

Školní řád Eliška
—————
Poslyš, máku!
kardý, deni ve
škole.

Školní řád

1. Poslyš, řáku. Každý
den ve škole buď
přítomen.

Vandula

ja Školní řád

dokud pokyn
se nedá

Bára Hanušová

Nezpravuj všechno, co vidíš.
nevěř všemu, čeho se dotýcháš,
neřekvej všechno, co vidíš. nečiň
všechno, co můžeš, máš folioka,
co jsi povinen.
a budeš opatřený.

TŘETÍ SETKÁNÍ: Archiv

Dojeli jsme do Pelhřimova. To jsme my. Jak asi vypadá archiv? Co tam najdeme?

Byli jsme pasováni na badatelské amatéry.

Badatel je ten, kdo pátrá po historii a chodí do archivu. Nejprve jsme vyplnili badatelský list. Do badatelny nás paní Mgr. Martina Čekářová nepustila. Nejdříve jsme se stali badatelskými amatéry. Pasovali nás a my jsme přísahali na knihu, že budeme dodržovat řád v badatelně. Nesmí se tady jíst, pít a lašky jsme si nechali před badatelnou. To aby někdo ni neodnesl. V archivu jsme našli listiny o naší škole. Nejvíce se mi líbilo pasování na amatéra a tam, kde jsou uloženy všechny knihy.

Nikola K. Matěj M.

Svým podpisem a přísahou jsme se stali badatelskými amatéry:

BADATELSKÝ LIST (Státní okresní archiv Pelhřimov)

Název školy: ZŠ a MŠ Častrov

Datum: 21. 1. 2014

Označení tématu: Historie školy v Častrově

Seznam badatelů:

1. Eliška H.	10. Tereza N.
2. Kateřina N.	11. Klára M.
3. Ziklora K.	12. Honza N.
4. Nikola J.	13. Klendula G.
5. Dominik B.	14. Janička
6. Mašej. K.	15. Heřman J.
7. Mašej. M.	16. Simonka
8. Bára Loučová	
9. Bára Hanušová	

SETKÁNÍ V ARCHÍVU
21. ledna jsem jel do
archivu Sami nás uvítala
paní magistra Martina Oká-
řová, prohledla náš archivem,
kde jsou uloženy staré doku-
menty.

NAŠE PRVNÍ ŠKOLA

ŽIVOTEM K VĚDAM, VĚDAMI K ŽIVOTU BOHU
LIBÉMU.

To byl začátek v první pamásní knize.
Dovzdělali jsme se, že vyučování začalo
v roce 1761, ale v jiném domě.

My mu dnes říkáme „šmouli“, je modrý.
Bydlí v něm Simonka. To jsme
pašili k Rakousku a vládla nám
Marie Terezie.

Kačka N. a Dominik B.

Škola se jmenovala na začátku farní, potom obec-
ná. Byla pro kluky a holky. Nějaké školy ale
byly klučiči a jiné holčiči.

(SOkA Pelhřimov)

Šmouli budova byla dřív škola.
~~to~~ To byla postavena v roce 1761.
Bydle v ní naše spolužačka Šimonka.
To jsme pabýly k Rakousku a
vládla Marie Terezie.

Barbora
Loučná

PRVNÍ UČITELÉ

Prvním učitelem byl Karel Roubenský, psal německy. Holčám dříve sa-
kazovali chodit do školy a taky nemohly sedět
společně s námi. Ta pana učitele Krůši se ško-
la rozšířila, protože bylo hodně dětí.

Prohlédli jsme si a porovnali rozvrh hodin ze školního roku 1879/1880 a 1906/1907, děti chodily do školy i v sobotu, pan řídící (dnes pan ředitel) byl v té době pan Martin Hruša. U druhého nechodily ve čtvrtek, ředitel se nazýval správce školy.

Rozvrh hodin
pro I třídu

Dni	Dobrá	Dopoledne			Odpoledne	
		9-10	10-11	11-12	1-2	2-3
Pondělí	I	Čtení	Náboženství	Čtení	Průřezání	Náboženství
Pondělí	II	Průřezání	Čtení	Čtení	Průřezání	Náboženství
Úterý	I	Čtení	Průřezání	Čtení	Průřezání	Náboženství
Úterý	II	Průřezání	Čtení	Čtení	Průřezání	Náboženství
Středa	I	Čtení	Náboženství	Čtení	Průřezání	Náboženství
Středa	II	Průřezání	Čtení	Čtení	Průřezání	Náboženství
Čtvrtek	I	Čtení	Průřezání	Čtení	Průřezání	Náboženství
Čtvrtek	II	Průřezání	Čtení	Čtení	Průřezání	Náboženství
Pátek	I	Čtení	Průřezání	Čtení	Průřezání	Náboženství
Pátek	II	Průřezání	Čtení	Čtení	Průřezání	Náboženství
Sobota	I	Průřezání	Čtení	Čtení	Průřezání	Náboženství
Sobota	II	Čtení	Průřezání	Čtení	Průřezání	Náboženství

Karel Roubenský
1879

ROZVRH HODIN
pro první třídu dvojtřídní školy v Láscevi

Den	Dobrá	Hodiny		Průřezání	Průřezání
		1-2	2-3		
Pondělí	I	Čtení	Průřezání	Čtení	Průřezání
Pondělí	II	Průřezání	Čtení	Průřezání	Čtení
Úterý	I	Čtení	Průřezání	Čtení	Průřezání
Úterý	II	Průřezání	Čtení	Průřezání	Čtení
Středa	I	Čtení	Průřezání	Čtení	Průřezání
Středa	II	Průřezání	Čtení	Průřezání	Čtení
Čtvrtek	I	Čtení	Průřezání	Čtení	Průřezání
Čtvrtek	II	Průřezání	Čtení	Průřezání	Čtení
Pátek	I	Čtení	Průřezání	Čtení	Průřezání
Pátek	II	Průřezání	Čtení	Průřezání	Čtení
Sobota	I	Čtení	Průřezání	Čtení	Průřezání
Sobota	II	Průřezání	Čtení	Průřezání	Čtení

Láscevi dne 10. září 1906
Schvázeno ve prv. třídě rok 1906/7.
Jan Roubek

NOVÁ BUDOVA ŠKOLY

A toto je vypsáný konkurz na novou budovu, ve které se učíme dnes my. Pochází z roku 1912.

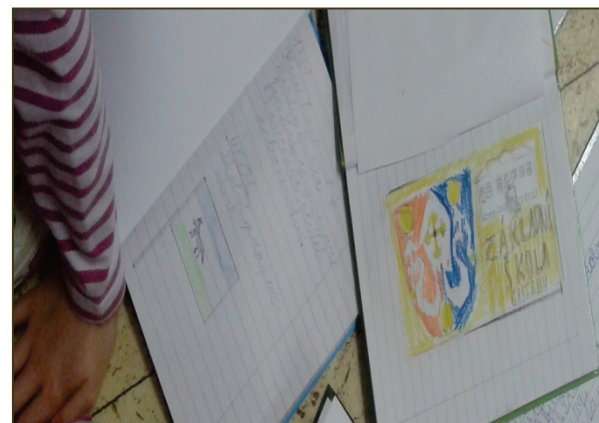
Na závěr v archivu nás paní magistra Pekařová pozvala do míst, kde jsou cenné dokumenty uloženy. Nemohli jsme se do úzké uličky ani vejít. Bylo nutné za sebou zavřít dveře, neboť v této části se udržuje stálá teplota pro uložené archiválie. V přípravě se kontrolují, evidují a výtahem posílají do badatelný pro badatele.

Tady jsou všechny archiválie při vhodné teplotě uloženy a zabezpečeny.

ČTVRTÉ SETKÁNÍ: Školní prapor

Janička přemýšlí. Jaký návrh na školní prapor zvítězí. Je to těžké. Kluci by chtěli tank. Holky zase koně. Máme i návrh od maminky. Je na něm znak naší obce a budova školy. I Matěj má budovu naší školy. Ještě se objevil jeden návrh s budovou školy. V jiném se objevil znak naší obce. Honzík ten bude chtít určitě tank. A k němu se přidají další kluci.

Děsíhrádýdivadlo a zápenise pořídily pan učitel
Jan Kašpar a pan učitel náboženský i říkal se mu
katecheta, Josef Fabian, školní praťor. Ten se ale sba-
til při opravě kostela. Karolína M. a Keřman H.

Rozhodli jsme se pro symbol sovy, která zdobí naši školu a ochraňuje nás svými křídly.

Školní praporec
O něm se v pamětní knize píše:
Paní kmostrou byla paní Anna
Kuišová. Šlo se jí býtu paní
kmostry a byla vedena hudbou
až na místo, kde byl praporec
slavnostně vysvěcen a předán
školním dětem. To se událo
ve školním roce 1888/1889.

Honza a Káseřina N.

První zkouška. Je krásný. Povedl se nám.

Školní praporec ve vzpomínkách pana M. Houšky.

Čestná stráž u dveří je připravena zavolat pana ředitele.

Zkouška s panem ředitelem, za větru.

Už visí.

O DĚTECH

Děti

Byly hodně chudé. Rodiče neměli peníze na inkoust, sešity, knížky a šaky na obléčení. DOBRODINCŮVÉ, tak se říkalo těm, kteří dětem zakoupili knížky, sešity. Když byly děti nemocné, nemohly dlouho do školy, protože neměly léky. Starší děti musely pomáhat rodičům na poli, staraly se o nemocné rodiče, hlídaly sourozence. Dostávaly úlevy ze školy.

ŠKOLA ZA PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLKY

Honza, Kačka, Dominik a Eliška zaznamenávají důležité události do časové osy.

Škola za první světové války
V pamětní knize jsme se dočetli, že děti sbíraly pro vojáky osobní listy na čaj. Holky v ručních pracích vyráběly rukavice, chránička na uši, kamaše, ponožky a násepníčky. To jsou chodnice na rukou - předloktí. Ve škole byl vázen válečný koutek na věci, které se posílaly vojákům nebo jejich dětem. Ke konci války se sbíraly taky kosti na výrobu mýdla a svíček.

Eliška, Matěj M. a Nikolka

PÁTÉ SETKÁNÍ: Na návštěvě

Bára, Venda a Terežka vyrábějí pro pamětníky přáníčko.

Dorinka a Bára kontrolují správně zapsané věnování.

Návštěva u paní Bečkové
Paní Bečková se narodila v roce 1923.
To jí bude 91 let. Když chodila do
školy, seděly holky na jedné straně
a kluci na druhé straně ve třídě.
Ve škole neměli umyvadlo. Vodu
nosili od studny a ruce si myli
v lavoru.

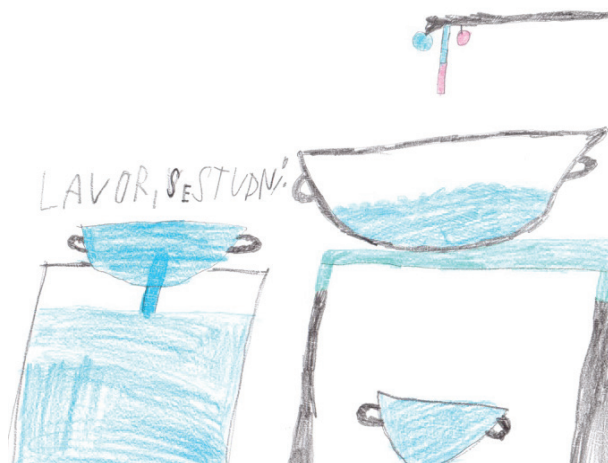
Nikolka a Karolínka a Tereza

NÁHODNÉ SETKÁNÍ

Cestou k paní Bečkové jsme potkali paní Dědičovou. I té jsme se zeptali, jestli si vzpomíná na školu. „Často jsme chodili do školy bosí.“

LAVOR

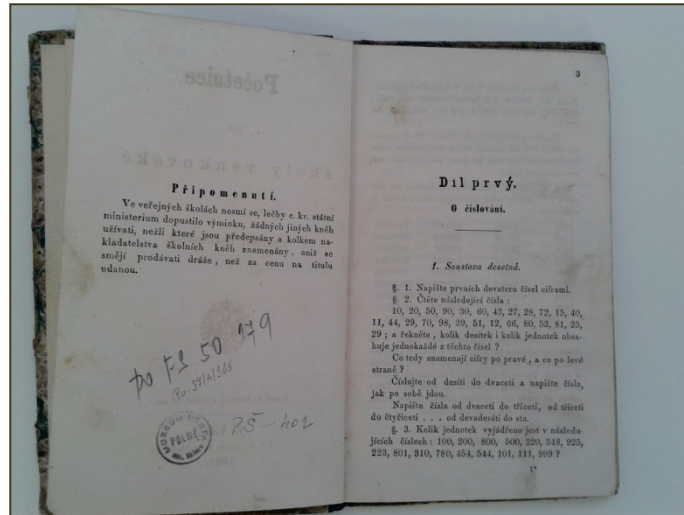
Na výletě byli jenom jednou.
Pěšky šli do Kaskřínek. Po tom
mám paní Bečková vyprávěla
příběh o dětech, které se utopily
na řece Dyji. A výlety jim od
té doby zakázali. Vše škole kopili
v kamnech. Když tělocvičnu
neměli. Venku za školou
cvičili na křišti. Taky neměli
peníze na další oblečení na
školovík.

Věnda a Dorotka

ŠKOLNÍ UČEBNICE A POMŮCKY (Muzeum Polná)

Početnice pro školv venkovské

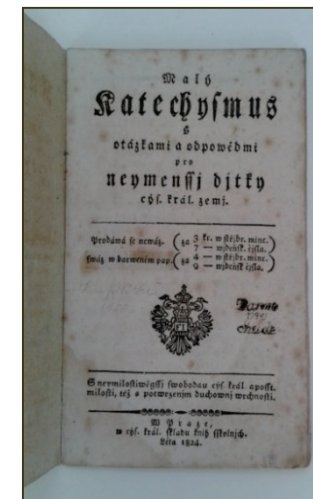
Obrazová pohádka Hrnečku vař

Obraz V ševcovské dílně

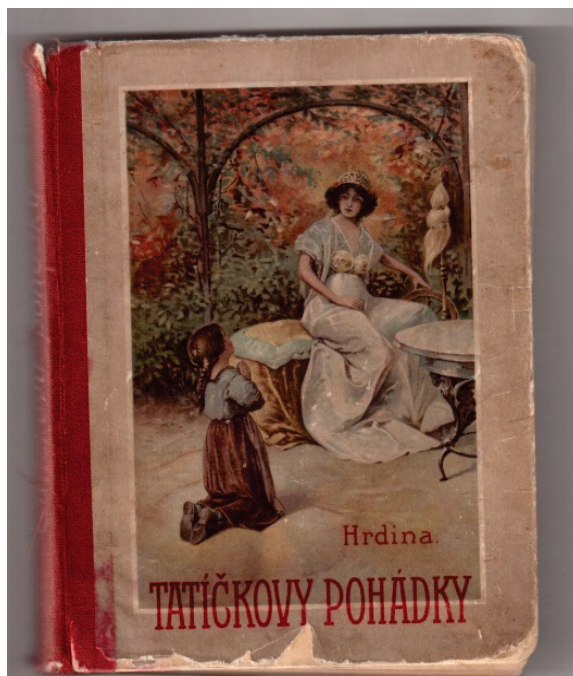

Obraz- Jaro, léto podzim, zima

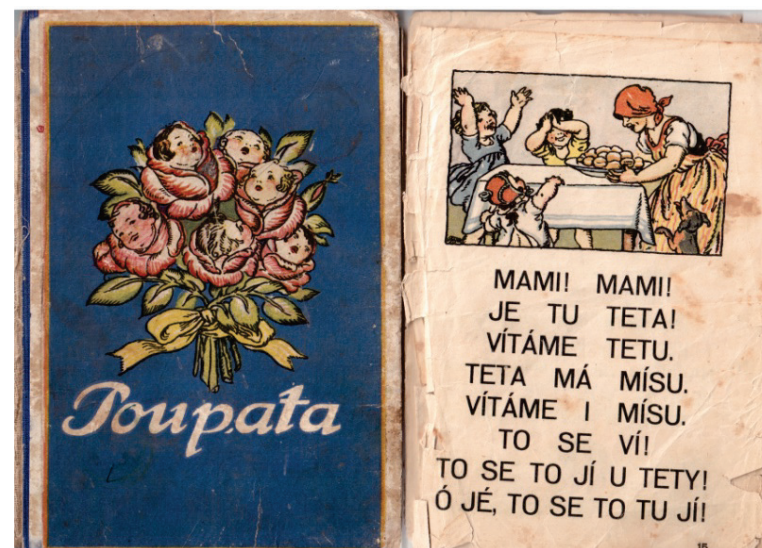
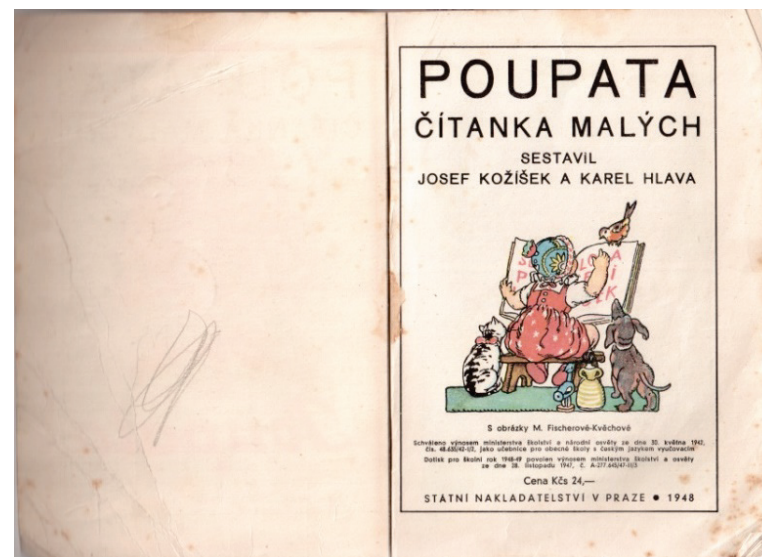

Malý katechismus

Další školní učebnice a knihy, ze kterých se učili a četli si naši pradědečkové, prababičky..., ale i naši tátové a mámy. (Čítanka Poupata, pochází z 20. - 30. let 20. století zapůjčeno ze soukromé sbírky p. I. Štolfové).

Knih Tatičkovy pohádky pochází z období po 1. sv. válce

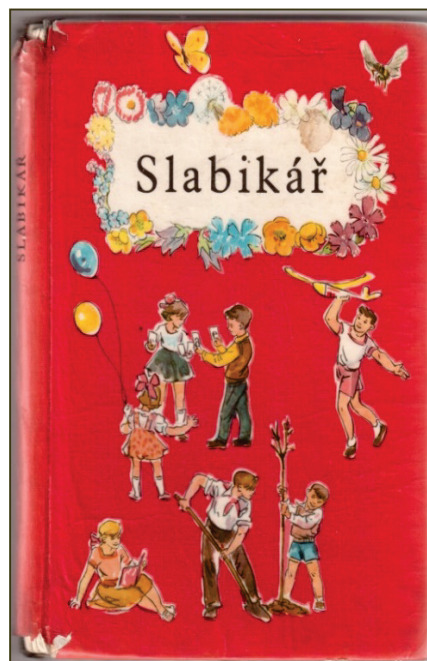

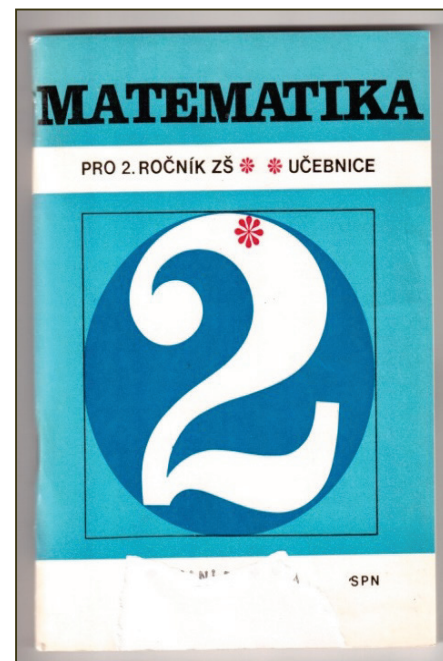
Školní učebnice z 60. -80. let 20. stol.

Početnice z 60. let 20. století
(učebnice autorky)

Slabikář z 60. let 20. Století
(soukromá sbírka A. Matoušová)

Matematika z 80. let 20. století
(učebnice autorky)

Honzík N. nakreslil válečné období

*Mně babička přijala vyprávění o naší škole
na druhé světové války. Byli lidé ubytováni
německí uprchlíci.*

Honza Náměšek

ŠESTÉ SETKÁNÍ: Dům seniorů (Setkání s paní A. Dvořákovou a M. Houškou)

Podle vyprávění pamětníků si děti vytvořily plánek budovy a porovnaly ho s minulostí.

Mesi pamětníky

Pani Dvořáková a pan Kouška
navštívili školu od 1. září
1939. Ve chvíli do školy
nechodili, ale v sobotu jeli.
Pan Kouška nám říká, že po válce
byla ve škole i obřadní síň.
Do školy nosili s sebou
dva různé fučálek (penal)
s tím pero s nasádkou.
Jaký nám pan Kouška
ukázal fotografie školy, vysvěd-
čení (po mamince 1908-1916).
Za války škola v ohněch

mila šachy V
a německý nápis
Valkschule.
Kouša Eliška, Matěj, Dominik

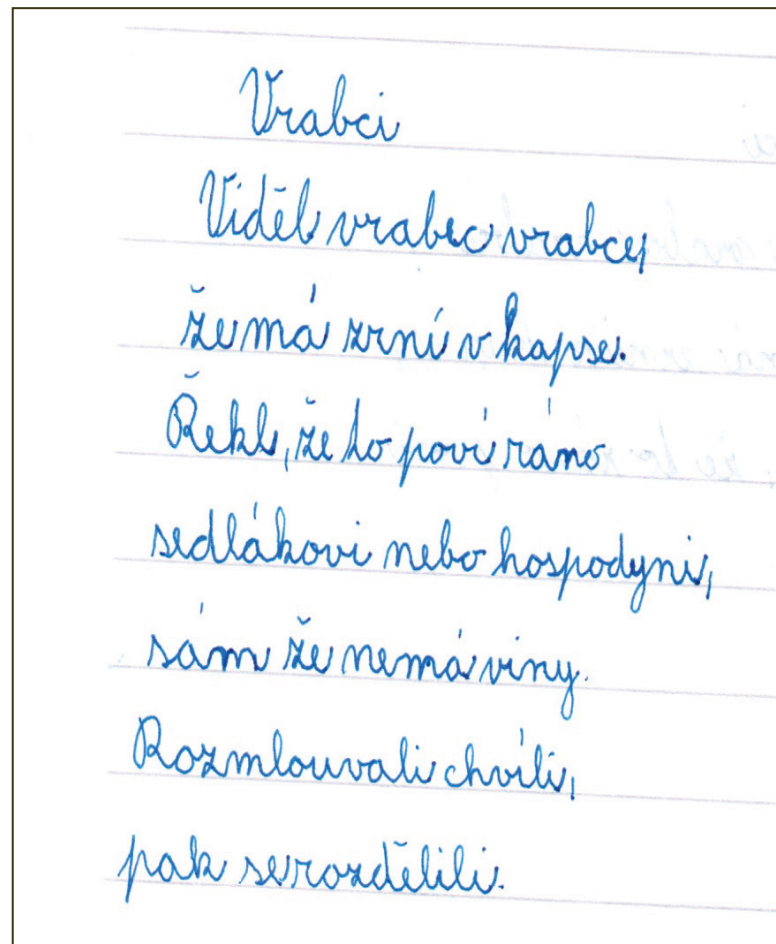

Školní fotografie ze školního roku 1908/1909 (ze soukromé sbírky
p. M. Houšky)

Žáci obecné školy v Častrově, 1937/38, pan učitel Štěpán Pokorný, učitelka Růžena Hermanová, soukromá sbírka p. M. Houšky

Na školní léta vzpomíná pan Houška básničkou Vrabci. Děti se také přidaly a Matěj přednesl básničku O slonovi.

P. Dvořáková mām vyprávěla,

že se museli učít se války
německy. Když se učili
Der, die, das někdo při
vyhládkách při očas. Doma
ji maminka učila česky a
po válce byla povinná
rusština.

Už se bych si nepřišla, aby
mi kluci namočili vlasy
do infousku, jak o tom
pani Dvořáková vyprávěla.
To se musel pan řídící
porádně složit a dostalínatoshon

přes ruce

Nevěští rámy při dával pan
dihan Tichý, ale háruš byla.

Bara L., Bara K. a Nikola

Pan učitel Štěpán Pokorný, 1938/1939, 1. třída, ze soukromé sbírky
p. M. Houšky

NAŠE ZAJÍMAVOST: Kolik asi dětí usedlo do školních lavic v této školní budově od svého založení?

Odhady:

Venda, Terežka, Barborka a Dorotka odhadovaly počet dětí od 1 000 do 2 080 a Eliška, Bára a Heřman svůj odhad zvýšili a přesáhl i milion dětí.

Jaký byl ale skutečný počet dětí? Tak to nám spočítaly Kačka N. a Nikolka K. Nebylo to lehké počítání. Ale nakonec se nám i toto podařilo. Skutečný počet je přibližně **4 800** dětí od školního roku 1913/1914 do školního roku 2013/2014.

**Školní fotografie, 1940/41, řídící učitel Jaroslav Kubín
(ze soukromé sbírky p. M. Houšky)**

VLASTNÍ BĀDÁNÍ

Barborka L. při svém samostatném bádání oslovila tyto pamětníky (první vypravování od p. Růženy Machové pochází z 50. let 20. století, další od p. Petra Vaňka z 80. let 20. století):

7
Růžena Machová
Návstup do školy: 1952 - 1957
Ve škole byly 2 třídy ve kterých
bylo 5 učnic. V jedné byl 1 A 3 učnic,
ve druhé 2, 4 a 5 učnic. V té se
době nosily koženou obuv,
psali inkoustem a perem, měli kalamáře.
Učitelé je manželé Medunovi.
V té době se povinně studovaly byliny,
které se sušily ve budově zš na
její půdě.

2) Běže Vánek

Nástup do školy: 1986 - 1990 podle
Převážky. V škole byly 4 ročníky
rozdělení do dvou tříd. Ředitelem
byl pan učitel Nechradal,
psali psaníčkem perem. Také stálo
bylina. Měli jsme normální
kelenou babu na křesle
se podle křídla, babule byla
na svých křesle se marně
všechnou. V škole se vařilo -
muselo se vše dojídat - Pěšík
jednou nesl kováři maso ve
kapse domů aby mohl vřít
k jídelny. V bráně vřít? Pěšík
čisticích kvůli chování pomali
kde je bunka - je ve škole asi
i do bed.

ŠKOLA A MOJE RODINA (škola v 80. letech 20. století, učitelky děti oslovovaly soudružko učitelko, sedět musely rovně, opření o židli a s rukama za zády).

Vendulce Severové vypravovali její rodiče:

Hanka Severová
35 let Melánov 3

Mamka si pamatuje, jak se kluci honili po škole a narazili do skříně, kde byly housle a rozbily se a pan učitel se na ně moc zlobil.

Václav Severa
41 let Melánov 3

Tatka si pamatuje, jak se oken školy sledovaly vojáky a tanky (Na Barboře měli cvičení).

Škola po roce 1989:

Po roce 1989 se už ruština
povinně neučila.

Ve škole existovaly kroužky
zdravotnické kříž a výtvarný.

Do 5. ročníku mohli zase chodit
od školního roku 1995/96.

Dominik, Janička, Kačka, Nikola

SEDMÉ SETKÁNÍ: Divadlo

Text k divadelnímu představení: **Jak to asi bývalo ve škole dříve**
SOUČASNOST (3 děti)

1. Dítě: Dneska si zahrajeme na školu.
  2. Dítě: Té mám zrovna každý den dost.
  1. dítě: Ale co si zahrát tak, jak to mohlo vypadat třeba, třeba, přemýšlí.
  3. Dítě: Před mnoha lety.
  2. Dítě: Také by mě zajímalo, jak tenkrát děti jezdily do školy.
  3. Dítě: Jezdily? Co tě nemá! Chodily pěšky- třeba jako děti z Metánova, z Pelce nebo až ze Ctiboře!
  1. Dítě: To je teda dálka. Myslíš, že měly alespoň dobrou svačinu?
  2. Dítě: Podle mě asi sotva! Mívaly kousek chleba, buchtu, jablko či hrušku. Žádné lahvičky s pitím, sušenky nebo bonbony a čokoládu, a natož mobil!
  3. Dítě: Já si život bez zmrzliny a mobilu neumím vůbec představit.
  2. Dítě: Tak si pojďme zahrát, jak to v té škole mohlo tenkrát vypadat.
  1. Dítě: O kouzelném skřítkovi.
- VŠICHNI: Aneb jak to asi ve škole bývalo dříve.
- MINULOST-** na scénu přicházejí děti z různých stran, sejdou se uprostřed scény, jsou oblečeny na cestu do školy, v uzlíku si nesou učení.
4. Dítě (Márinka): Ahoj JÍRO

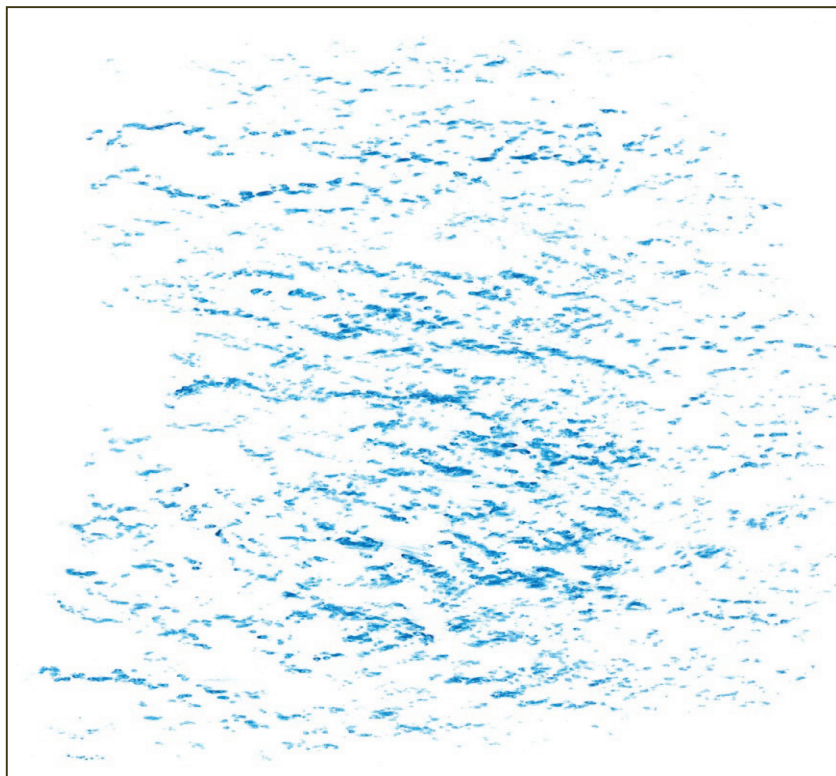

Terezka vyhledává v encyklopedii kvičalu. V textu se o ní hovoří: „A co na hnízda? Půjdeme na ně dnes k večeru? Jako minule? Šel Jíra na kvičaly...“ My jsme si zatím rozdělili role.

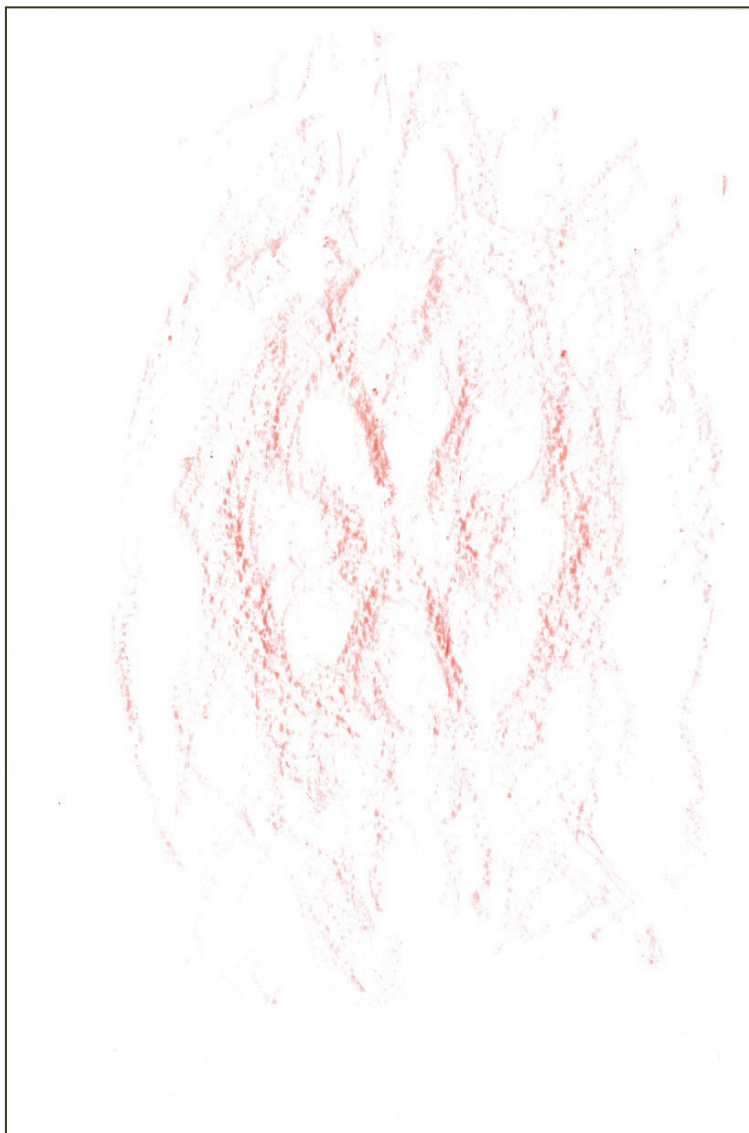

STOPY MINULOSTI SE SETKALY S PŘÍTOMNOSTÍ
„Schodiště a dveře jsou původní. Nic se nezměnilo. Jenom nátěr na dveřích.“ říká nám pan M. Houška. Děti rozhodly sejmout otisk ze schodů a dlažby, po kterých chodili jejich pradědečkové, prababičky... tátové a mámy a dnes i ony a zanechat je pro žáky, kteří přijdou po nich.

Dne 21. února 2014 jsme otiskli strukturu prošlapaného prvního schodu v naší škole do naší knihy.

Dne 21. února 2014 jsme otiskli strukturu dlažby v naší škole.

OSMÉ SETKÁNÍ: Můj vztah ke škole

Co vím o historii školy po projektu?

Na konci našeho setkání jsme se znovu sešli u archu papíru a zaznamenali jsme vše, co děti s historií školy napadlo. Porovnali jsme své záznamy s tím, kde jsme byli na počátku.

Co se dětem vybavilo, když se řekne historie školy v Častrově?

- Škola je 100 let.
- Byla postavena v letech 1912/1913.
- Úplně první škola ale stála tam, kde bydlí jejich spolužačka Simonka. Ta pochází až z roku (chvilku přemýšlí) 1761.
- Do školy chodily děti od 1. do 8. ročníku. Potom se to různě střídalo: 1. - 5. ročník nebo 1. - 4. ročník.
- Z učitelů si děti vzpomněly na učitele: K. Roubenský (založil pamětní knihu, psal německy), M. Hruša (nejdříve slovo Hruška, potom Hruša, nechal zvětšit školu pro velký počet žáků), J. Kašpar (školní prapor).
- Holky seděly na jiné straně ve třídě než chlapci.
- Psaly na břidlicovou tabulku, perem s násadkou, které namáčely do kalamáře.
- Ve škole bývala kamna a vyvýšený stupínek.
- Za druhé světové války se děti musely učit německy a na škole byl německý nápis. Po válce se učily zase ruštinu.
- Neměli vlastní tělocvičnu. Cvičili na hřišti, kde je dnes školka.
- Dříve neměli jiné oblečení na tělocvik. Holky cvičily v sukních.
- Schody jsou původní. I dveře, jenom je natřeli, původně byly hnědé.
- Z kabinetu vznikla tělocvična.

DEVÁTÉ SETKÁNÍ: Hodnocení projektu

Co přinesl dětem projekt? Co je nejvíce bavilo? Jak jsme si vedli? A toto je jejich odezva:

Pro mě bylo zajímavé setkání s paní Bečkovou, paní Dvořákovou a panem Houškou. Dostali jsme pohoštění a hezky jsme si povídali. Vůbec jsem si nedovedla představit, jak dříve netekla ve škole voda, museli si pro ni chodit ke studni. A těch osm ročníků, to muselo být hodně dětí.

Styděla jsem se, když jsem se měla zeptat na školu někoho, koho neznám. Ještě, že mám dobrou spolužačku. Asi bych nemohla pracovat v novinách. Třeba bych se to naučila.

Těšil jsem se do archivu. Nikdy jsem tam nebyl a byl jsem zvědavý, co tam je. A byl jsem překvapený z té veliké místnosti, kde jsou uloženy všechny archiválie. Když nás paní z archivu pasovala na badatele, připadal jsem si jako rytíř.

Mně se líbilo psát brkem. Ještě jsem popsal další stránky. Vůbec jsem nic o škole nevěděl. Jsem rád, že jsem mohl také psát do časové osy.

Líbilo se mi, že jsme stále naseděli v lavicích. Pracovali jsme v kroužku, moc se mi nechtělo pracovat podle rozdělení paní učitelky.

Nejvíce se mi líbilo, když jsme tvořili školní prapor a mohli jsme ho ukázat panu řediteli. Teď nám visí na schodišti. Mám z něj radost.

ZAKONČENÍ PROJEKTU

V pátek 28. 2. 2014 jsme se sešli naposledy ve škole. Setkání bylo pro nás slavnostní. Čekalo nás listování ve výsledném produktu. Dětem byla slavnostně předána kniha *Historie naší školy*, upomínkové sovičky a CD z průběhu celého projektu.

Informační zdroje

Státní okresní archiv Pelhřimov

- ZŠ Častrov, Kniha č. 1
- ZŠ Častrov Kniha č. 2
- ZŠ Častrov, inv. č. 187, karton 3
- ZŠ Častrov Knihy č. 8,9
- ZŠ Častrov, inv. č. 183, karton 1

Pamětní knihy ze Základní školy v Častrově

Dobové materiály pamětníků a jejich vypravování

Městské muzeum Polná (Stará škola)